

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Articulus IV. De impositione pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

ARTICVLVS IV.

De impositione pœnitentiæ.

CIRCA tertium quædam obseruanda sunt. *Primo* confessarium teneri vt plurimum, audita confessione, satisfactionem aliquam pœnitenti imponere; cum hæc etsi non sit de essentia Sacramenti pœnitentiæ, ad integritatem tamen illius spectet. Dico, vt plurimum, nam qui post confessionem subito sensibus destituitur, absolendus est, licet nulla satisfactio ei imponi possit.

Obseruandum 2. ex Concil. Trid. sess. 4. cap. 3. debent Sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia suggererit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutare, & conuenientes satisfactiones iniungere; ne si fortè peccatis conuiueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Ex quibus verbis patet, in pœnitentiâ iniungenda habendam esse rationem, non modo grauitatis peccatorum, sed etiam facultatis pœnitentium. Ita; iuxta varias eorum dispositiones, aliis maiores, aliis minores pœnitentiæ, pro eodem peccato, imponi possunt. Imò cum eodem pœnitente modo mitius, modo rigidius agendum sit, prout illius saluti magis expedire visum fuerit. Cæterum quia ob infirmitatem humanam res eò deuenit, vt paucos repetas qui grauioribus pœnitentiis ipsis iniunctas exequantur, hinc plerumque expedit leuioribus satisfactionibus pœnitentibus imponere, ne pœnarum grauitate terreantur, & à Sacramentorum susceptione auocentur. Maxime cum eorum defectus aliuude suppleri possit, vt ex sequentibus obseruationibus intelligitur.

Obseruandum 3. in satisfactionem imponenda esse opera bona, quæ vocant pœnalia; iis enim satisfit
pro

pro pœna peccatis debita Sunt autem tria præcipua opera ad quæ alia reuocantur, nempe oratio, ieiuniũ, & eleemosyna: sub oratione comprehenduntur nõ modo preces vocales, sed etiam pia desideria, sãcta proposita, meditationes mentales, actus contritionis, gratiarum actiones, opera omnia misericordia spiritualia, &c. Sub ieiunio flagellationes, vigilia, peregrinationes, aliaque id genus quæ corpus affligunt sub eleemosyna, non tantum largitio pecunia, sed etiam visitatio infirmorum, aliaque opera misericordia corporalia. Porro quia peccata vel sunt contra Deum, vel contra proximum, vel contra seipsum, congruum est vt quæ sunt primi generis, orationibus castigentur, quæ secundi, eleemosynis, quæ tertij, ieiuniis.

Obseruandum 4. illud omne imponi posse in satisfactionem, quo pœnitens pro suis peccatis per se satisfacere potest, eam virtus ipsa Sacramenti non sit minus efficax quàm opus hominis. Potest autem homo satisfacere pro peccatis suis, non modo aliqua ex dictis operibus pœnalibus sponte exercendo, sed etiam pœnas à Deo immittas patienter ferendo. Tãta est enim Diuinæ munificentia largitas, ex Concil. Trid. sess. 14. cap. 9. vt non solum pœnis sponte à nobis pro vindicando peccata susceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis à Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem, per Christum Iesum satisfacere valeamus. Quare eiusmodi afflictiones, seu potius earum tolerantia, in satisfactionem pro peccatis à confessario imponi potest.

Obseruandum 5. idem posse dici generatim de omnibus bonis operibus, quæ pœnitens facturus est; sicut enim peccatum in communi potest esse materia huius Sacramenti, ita & satisfactio in communi ad illius integritatem sufficere potest. Vnde etsi vt plurimum, debeat confessarius imponere aliquam pœnitentiam.

nitentiam determinatam, & particularem, potest tamen vtiliter etiam iniungere pœnitenti, omnia opera bona quæ facturus est, & omnia mala quæ passurus est, non quidem absolute, & verbis præceptiuis, sed conditionaliter, & deprecatiue, vt indicant verba illa, quæ ex vsu Ecclesiæ absolutioni adiungi solent, *Quicquid boni feceris, aut mali sustinueris sit tibi in remissionem peccatorum tuorum.* Atque hinc sumitur ratio non spernenda, cur Pœnitentiæ minui possint: quod enim deest de earum grauitate, suppletur per exercitium bonorum operum, & malorum tolerantiam, si hæc in satisfactionem imponantur; quia sic eleuantur quodammodo ad esse Sacramentale, & habent maiorem vim satisfaciendi, quàm si non imponerentur, vt non pauci probabiliter, pieque sentiunt.

Observandum 6. imponi posse in satisfactionem opera aliàs debita, vt audire Missam in die festo, ieiunare in Quadragesima, vel in Feriis Quatuor Temporum, &c. Cum enim eiusmodi opera, etsi ex præcepto Ecclesiæ sint debita, vim ex se habeant satisfaciendi pro pœna in hac, vel in alia vita soluenda; nulla ratio est cur non possint in finem soluendi talem pœnam, à confessario imponi. Licet autem vtiliter imponi possint opera ista aliàs præcepta, vt si confessarius probabiliter existimet, pœnitentem noua hac impositione adigendum ad seruandum aliquod præceptum, quod aliàs prætermisisset: cum tamen nouum grauamen non afferant, raro imponi debent.

Observandum 7. pro peccato occulto non esse imponendam pœnitentiam publicam, ex qua prudenter conijci possit pœnitentem in graue aliquod peccatum imegisse. Sic enim pœnitens sine iusta causa infamaretur. Si tamen peccatum est publicum, omnino expedit ad tollendum scandalum, vt pœnitentia publica imponatur, iuxta statutum Concilij Trid. sess. 24. cap. 3. de Refor. vbi ita statuitur. *Apo-*
sto. 165

Solus monet, publicè peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos commotosque fuisse non sit dubitandum, huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam publicè iniungi oportet, ut quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, sua emendationis testimonio ad rectam reuocet vitam. Quare si pœnitens renuit pœnitentiam publicam implere, quam confessarius iudicat omninò necessariam ad tollendum scandalum, absolutio ei deneganda est.

Observandum 8. satisfactiones quas confessarij imponunt, debere vsui esse, tum ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem, tum ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, ut tradit Concilium Trid. sess. 14. cap. 8. vnde opera peccatis contraria in satisfactionem imponi debent: v. e. gulo ieiunia, superbo humiliatione, avaro elemosynæ, &c. Proponi etiam debent considerationes conducentes ad curationem peccatorum, non modo generales sumptæ à beneficiis diuinis, à pœnis æternis, &c. sed etiam speciales, quæ ex pœnitentis confessione iudicantur necessariae ad emendationem illius. Exempli causa, luxurioso expedit proponere mala quæ ex luxuria oriuntur, graues pœnas quas Deus huic vitio deditis aliàs inflixit, aliaque id genus iuxta captum pœnitentis. Quò fit ut confessarius debeat habere ad manum remedia peccatorum, non modo generalia, sed etiam specialia, & pœnitentias speciales, quæ pro singulis peccatis conuenienter imponi possunt. Quorum omnium cognitionem assequi potest, tum librorum ea de re tractantium lectione, tum consuetudine virorum piorum qui regimine animarum diu exercitati sunt, tum affiduis ad Deum precibus, sine cuius speciali auxilio salus animarum promoueri non potest.

Observandum 9. ex communi sententia, liberum esse Sacerdoti pœnitentiam iniungere, siue ante, siue post

post absolutionem; quia vtrouis modo detur, id sufficit ad integritatem Sacramenti: congruentius tamen esse vt eam imponat ante absolutionem, iuxta communem vsu[m], & praxim Ecclesie: eo quod absolutio negari debet pœnitenti, qui sine graui causa pœnitentiam iniunctam renuit acceptare. Item non posse confessarium obligare pœnitentem, vt satisfactionem in vindictam præcedentium peccatorum impositam, exequatur ante absolutionem. Hęc enim satisfactio maximè imponitur, vt pœna temporalis aliàs in purgatorio luenda, compensetur; quæ compensatio fieri nequit, nisi culpa remissa sit, quod fit per absolutionem. Contra verò posse interdum cogere pœnitentem, vt pœnitentiam medicinalem, seu necessariam ad consequendam culpam remissionem, qualis est restitutio bonorum malè acquisitorum, fuga occasionis proxima, &c. ante absolutionem actu adimpleat. Quia non potest confessarius absoluerè pœnitentem, qui non est legitimè dispositus, ad venialem peccatorum per Sacramentum obtinendam: qualis interdum non est ille, qui actu prædicta non præstat, cum possit, vt si semel, aut bis; in confessione promisit alienum restituere, nec tamen restituit, cum commodè possit.

Obseruandum 10. iusta causa intercedente, satisfactionem in Sacramento pœnitentia impositam, mutare, aut mutare posse non modo confessarium qui eam imposuit, sed etiam illius superiorem, & æqualem, imò & ex probabiliore sententia, inferiorem. Siquidem omnes Sacerdotes habentes iurisdictionem in hoc foro, habent æqualem potestatem absoluerendi à peccatis, & satisfactionem imponendi pro illis. Quare sicut pœnitens potest eadem peccata eidem Sacerdoti iterum confiteri; ita potest ea confiteri alteri, siue superiori, siue inferiori, & nouā pœnitentiam pro iis accipere. Et cum non teneatur vtramque implere, ex duabus impositis, potest quam maluerit eligere. Quod si pœnitentia suis imposita

pro

pro reſeruatis, adhuc puto eam ob bonum pœnitentis, poſſe commutari ab inferiori, qui aliàs non habet iuriſdictionem in reſeruata. Quia peccata reſeruata ſemel confeſſa ſuperiori reſeruanti, ampliùs reſeruata non ſunt; quare inferior poteſt eorum confeſſionem audire, nouamque ſatiſfactionem præſenti pœnitentis diſpoſitioni magis accommodatam, pro iis imponere. Caueant tamen Confeſſarii, ne nimis faciles ſe præbeant in commutandis, aut minuendis pœnitentiis ab aliis iniunctis: quia pœnitentes inde occaſionem ſumerent negligendi ſatiſfactiones duriores; quod in graue eorum damnum, huiuſque Sacramenti contemptum cederet.

ARTICVLVS V.

De abſolutione Sacramentali.

CIRCA quartum & vltimum, dubium eſt i. quanam ſit forma Sacramenti Pœnitentiæ. Reſpondeo Concilium Trident. ſeſſ. 14. cap. 3. ita de illa ſtatueret. *Docet præterea Sancta Synodus, Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipſius vis ſita eſt, in illius miniſtri verbis poſitã eſſe. Ego te abſoluo &c. Qui ſi quidem de Eccleſiæ Sanctæ more, preces quadam laudabiliter adiunguntur: ad ipſius tamen formã eſſentiam nequaquam ſpectant, neque ad ipſius Sacramenti adminiſtrationem ſunt neceſſariæ.*

Ex quibus verbis tria colligi poſſunt, & primò formam huius Sacramenti conſiſtere in verbis illis, *Ego te abſoluo*, aliis que quæ ex vſu communi immediate ſolent addi, nempe, *à peccatis tuis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti?* Ita tamen vt ſola illa verba, *Ego te abſoluo*, ſint de eſſentia formæ, imò poſſit ſubſiſtere tota eſſentia formæ, in duobus illis verbis, *abſoluo te*, vt alibi ſatis probatum.

Secundò ad eſſentiam abſolutionis requiri verba proprie